

Vattenbyggnad i Sverige AB
Hovstavägen 5
703 63 Örebro

Datum 2024-02-08
SMHI Dnr 2023/129/5.4.1
Er referens

svante.knutsen@vattenbyggnad.se

Yttrande över - Avgränsningsområdet Forsby kraftverk

SMHI har tagit del av rubricerat samråd och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområde hydrologi (enbart ytvatten).

SMHI är av uppfattningen att föreslagen nyanläggning av vattenkraftstation och fiskpassager vid Forsby gård i det stora är en åtgärd med begränsad hydrologisk påverkan. Föreliggande utredning bör dock förtydligas på några punkter.

Uppgifterna om avrinningsområdesstorlek och karaktäristisk vattenföring är delvis otydliga och inte belagda med referenser. SMHI önskar förtydligande rörande var avrinningsområdet är 727 km² respektive 749 km² (s. 12).

SMHI önskar en referens till presenterat hydrologiskt dimensioneringsunderlag (s. 12). MLQ/MQ/MHQ finns visserligen att tillgå utifrån modellerad vattenföring för aktuell plats, men de redovisade uppgifterna stämmer inte överens med de siffror som återfinns i Vattenweb idag. I det fall modellerad vattenföring från Vattenweb används bör datum och modellversion vid nedladdning framgå. För extremflöden som LLQ och HHQ bör flödenas återkomsttid framgå. Även här saknas källa till redovisade uppgifter. Referensen ”SMHI 2023” (s. 21), bör kompletteras med aktuell tidsperiod för flödesstatistik samt versionsnamn för Vattenweb/S-HYPE, detta då modellerad data i Vattenweb uppdateras kontinuerligt i takt med modellutveckling.

S. 12-13, SMHI föreslår att det etablerade begreppet varaktighetsdiagram används.

SMHI ska förvalta den svenska hydrologiska infrastrukturen och därigenom inhämta och förmedla kunskaper om landets hydrologiska förhållanden, se 3 §, förordning

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

(2009:974) med instruktion för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, och en del av detta är att genomföra flödes- och vattenståndsmätningar i en stor mängd vattendrag i Sverige.

Vid Åkesta kvarn bedriver SMHI kontinuerliga vattenföringsmätningar sedan flera decennier. Det är SMHIs uppfattning att denna station behövs för att kunna bedöma den hydrologiska situationen på kort och lång sikt. Mätningarna på platsen behöver bedrivas på ett sådant sätt att mätserien kan användas för det den är avsedd. För detta krävs att serien är homogen, kontinuerlig och så fri som möjligt från mänsklig påverkan. Det är SMHIs uppfattning att arbete vid den bestämmande sektionen måste undvikas för att inte påverka de hydrologiska mätningarna.

Redovisade uppgifter ger inte anledning att tro att mätstationen kommer att påverkas av ombyggnationen kring Forsby kraftverk, men SMHI framhåller vikten av att hållas underrättad av sökanden när aktiviteter påbörjas och avslutas som kan påverka mätserien. Meddela SMHI detta via registrator@smhi.se och ange diarienummer 2023/129/5.4.1.

I föreliggande utredning saknas ännu vissa uppgifter som i nuläget gör det svårt för SMHI att fullt ut bedöma de hydrologiska konsekvenserna. Det framgår t.ex. inte hur utskov 2 (med de fyra spettluckorna) kommer att fungera framgent och om dessa kommer att (kunna) regleras på något sätt. På s. 19 står att läsa att "Kraftverket ska drivas som ett strömkraftverk och någon aktiv nivåreglering vid Forsbydammen kommer inte att ske. ... vilket inte innebär en förändrad regleringsgrad". För att kunna bedöma om regleringsgraden kommer att påverkas behövs information om dagens såväl som framtida reglering, vilket inte är komplett beskrivet i föreliggande underlag. Tydlighet rörande framtida eventuell reglerförmåga är nödvändig också för resonemangen om framtida dämning- och sänkningsgräns.

På s. 10 anges att framtida avbördningskapacitet för utskov 3 inte ännu är fastställd. SMHI anser det centralt att avbördningskapaciteten vid högflödessituationer inte kommer att vara lägre än idag.

På s. 3 så står det angivet att "regleringen vid dammen och därmed vattennivån uppströms kvarstår således oförändrade". Detta stämmer inte överens med senare skrivningar; t.ex. s. 7 där det står att den primära tröskeln - också benämnd utskov 3 ska höjas 30 cm och att den s.k. normalnivån därmed kommer att förhöjas lika mycket (se också s. 14 och s. 19). Dessa uppgifter är motstridiga och behöver förtydligas.

Påståendet att dammen har en dämningpåverkan maximalt cirka 6 km uppströms behöver styrkas med en referens. Om påverkansavståndet är så långt i nuläget skulle det kunna bli ännu längre när tröskeln höjs. Influensområdet för förhöjningen av tröskeln måste motiveras tydligt och kopplas till uppströmskonsekvenser. S. 19. "Svartåns uppströmsområde bedöms ha goda förhöjningsmarginaler i förhållande till täckdiken och att uppströmsliggande kraftverk vid Skultuna Mässingsbruk inte påverkas av tappade höjdskillnader." Det är oklart med vilken säkerhet och utifrån vilka underlag denna slutsats dras, vilket bör förtydligas i vidare arbete.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

SMHI hänvisar också till den fördjupade klimatscenariotjänsten för att inkludera uppgifter om hur framtidens klimat kan tänkas inverka på planerad byggnation och de hydrologiska förhållandena.

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/fordjupade-klimatscenarioer>

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Anna Åkesson, Bettina Matti och Maud Goltsis Nilsson.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda